

درس نهم: بازتولید هویت اجتماعی (پلونگی شکل گیری و تداوم هویت اجتماعی)

هدف کلی: آشنایی با بازتولید هویت اجتماعی

اهداف جزئی: جامعه پذیری - کجروی اجتماعی - روش های پیشگیری از کجروی اجتماعی (اقناع، تشویق، تنبیه) - کنترل اجتماعی - امر به معروف و نهی از منکر.

مفاهیم اساسی: جامعه پذیری - حقوق و تکالیف - کژروی اجتماعی - تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش - تنبیه و مجازات - شیوه رسمی تشویق و تنبیه - شیوه غیر رسمی تشویق و تنبیه - ظرفیت منطقی و عقلانی فرهنگ - کنترل اجتماعی - امر به معروف و نهی از منکر.

معانی لغات درس:

معنی	لغت	معنی	لغت	معنی	لغت
ادامه دادن	استمرار	فرمان	منشور	جریان	فرایند
	بازتولید	رضایت - قانع	اقناع	انحراف	کژروی
				روبه رو - مقابل	مواجه

عبارت صحیح و غلط را مشخص کنید:

- اولین و مهم ترین آشنایی کودک با جهان اجتماعی خانواده است.
- فرایند جامعه پذیری همیشه به طور کامل انجام می گیرد و با موفقیت همراه است.
- دزدی، اعتیاد و رشوگیری نمونه هایی از کژروی اجتماعی است.
- امر به معرف و نهی از منکر در تمام موارد همگانی است و بر عهده همه افراد جامعه است.
- فرهنگهایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.
- شیوه رسمی تشویق و تنبیه آثار و نتایج عمیق تری دارد.

پاسخ:

- ۱- صحیح ص ۷۶
- ۲- غلط - ص ۷۷
- ۳- صحیح ص ۷۸
- ۴- غلط ص ۸۰
- ۵- صحیح ص ۷۹
- ۶- غلط ص ۷۹

تطبیق دهید:

ستون اول	ستون دوم
الف) فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل گیری هویت اجتماعی افراد طی می شود چه گویند؟	۱) کژروی اجتماعی
ب) اولین و مهم ترین آشنایی کودک با جهان اجتماعی چیست؟	۲) کنترل اجتماعی
ج) به کنش هایی که برخلاف عقاید، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند چه می گویند؟	۳) جامعه پذیری
د) روشی که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می شود چه می گویند؟	۴) اقناع
	۵) خانواده

پاسخ:

الف) جامعه پذیری ص ۷۶ (ب) خانواده ص ۷۶ (ج) کثروی اجتماعی ص ۷۸ (د) اقناع ص ۷۹

در جاهای خالی کلمات مناسب قرار دهید:

- ۱- روش هایی که هر جامعه برای پیشگیری و کنترل کجروی های اجتماعی در نظر می گیرد: ۱..... ۲..... ۳.....
- ۲- فرهنگ هایی که ظرفیت بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگار ترند از قدرت بیشتری برخوردارند.
- ۳- به مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می گیرد ، می گویند
- ۴- هر جهان اجتماعی که روش های مناسبی برای نداشته باشد ، در معرض آسیب های بیشتری قرار می گیرد؛
- با مشکل مواجه می شود و دوام و بقای آن تهدید می شود.
- ۵- دو عنصر فرهنگی جهان اسلام برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی و است.
- ۶- فتوت نامه عبارت بود از دستورالعمل هایی که اهل هر حرفه برای خود داشتند و به استناد آن ، هم روابط میان اعضای حرفه و هم روابط میان حرفه و جامعه را تعیین می کردند. از جمله آنها بود.

پاسخ:

- ۱- تبلیغ و اقناع ، تشویق و پاداش ، تنبیه و مجازات ص ۷۹ ۲- منطقی و عقلانی ، اقناعی ص ۷۹ ۳- کنترل اجتماعی ص ۷۹ ۴- کنترل اجتماعی ، بازتولید ص ۸۰ ۵- امر به معروف و نهی از منکر ص ۸۰ ۶- فتوت نامه بنیان ص ۷۶

به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید:

- ۱- آیا فرایند جامعه پذیری همیشه به طور کامل انجام می گیرد و با موفقیت همراه است؟
- ۲- برخی افراد به طور کامل جامعه پذیر نمی شوند؛ در آن صورت جامعه برای استمرار و تداوم خود چه می کند؟
- ۳- آیا می توانید نمونه هایی از کثروی های اجتماعی را نام ببرید؟
- ۴- دو عنصر فرهنگی که در جهان اسلام در فرایند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی به کار گرفته می شود؟ چیست؟

پاسخ:

- ۱- خیر ص ۷۷ ۲- از مجازات و تنبیه استفاده می کند. ص ۷۷ ۳- اعیان دزدی ، رشوه گیری ص ۷۸ ۴- امر به معروف و نهی از منکر.

به سوالات زیر پاسخ کامل بدهید :

- ۱- کودک پس از تولد چگونه با جهان اجتماعی آشنا می شود؟

جواب: ص ۷۶

کودک در جهان اجتماعی که توسط گذشتگان ساخته شده است متولد می شود جهان اجتماعی نیز او را به عنوان یکی از اعضای خود می پذیرد و متناسب به اینکه در چه موقعیتی قرار دارد و دارای چه ویژگی هایی است برای او شناسنامه صادر می کند .

- ۲- جهان اجتماعی برای بقا و تداوم خود چه اموری را به اعضای خود آموزش می دهد؟

جواب: ص ۷۶

جهان اجتماعی برای تداوم و بقای خود عقاید - ارزش ها - هنجارها و را به اعضای خود آموزش می دهد فرد نیز برای مشارکت در زندگی اجتماعی فرا می گیرد و به تدریج با موقعیتش در جهان اجتماعی و نیز وظایف و حقوق آشنا می شود و به آن عمل می کند .

- ۳- عوامل آشنایی کودک با جهان اجتماعی را نام ببرید و مهم ترین آن را تشخیص دهید.

جواب: ص ۷۶

اولین و مهم ترین نهاد خانواده و سپس مدرسه - دوستان - هم بازی ها - مجالس مذهبی و رسانه های جمعی است .

۴- هویت اجتماعی انسان چگونه شکل می گیرد؟

جواب: ص ۷۵

انسان هنگامی که موقعیت خود را بشناسد و وظایف و حقوق خود را یادبگیرد و به آن عمل کند هویت اجتماعی او شکل می گیرد .
۵- جامعه پذیری چیست ؟

جواب: ص ۷۶

فرایندی که فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل گیری هویت اجتماعی افراد دنبال می شود.

پاسخ دهید: ص ۷۷

آیا جامعه پذیری در جوامع مختلف، شیوه واحد و ثابتی دارد؟ توضیح دهید.

جواب: خیر - مثلا در جامعه سنتی از طریق خانواده صورت می گیرد اما در جامعه مدرن بیشتر توسط رسانه ها و شبکه های اینترنتی صورت می گیرد.

۶- آیا فرایند جامعه پذیری همواره با موفقیت همراه است ؟ چرا ؟

جواب: ص ۷۸

خیر همواره افرادی هستند با وجود اینکه عقاید آنها - ارزش ها - هنجارها - وظایف و حقوق را به آنها یاد داده اند اما رفتاری مغایر با آنچه یاد گرفته اند انجام می دهند و انتظارات افراد سازمانها را برآورده نمی سازد .
۷- کجروی اجتماعی چیست ؟ مثال بزنید.

جواب: ص ۷۸

کنش هایی که برخلاف عقاید و ارزشها و هنجارهای جامعه است کجروی اجتماعی گفته می شود . مثال : اعتیاد - درز دی - رشوه گیری و.....

۸- هر جامعه ای برای پیشگیری از کجروی های اجتماعی و کنترل آنها چه روش هایی را بکار می گیرد ؟ ذکر کنید .

جواب: ص ۷۹

تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش - تنبیه و مجازات.

۹- هر کدام از مفاهیم تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش و تنبیه و مجازات را توضیح دهید.

جواب: ص ۷۹

تبلیغ و اقناع : هر جهان اجتماعی از طریق آموزش عقاید و ارزش ها و هنجارها و وظایف و حقوق را از طریق آموزش ترویج می دهد و افراد را قانع می کند .

تشویق و پاداش : افرادی که مطابق با عقاید و ارزش ها و هنجارها رفتار می کنند و به وظایف خود عمل می کنند مورد تشویق و پاداش قرار می گیرند .

تنبیه و مجازات : هر جهان اجتماعی کسانی که دچار کجروی اجتماعی می شوند مورد تنبیه و مجازات قرار می دهد .

۱۰- اقناع چیست و چه فرهنگهایی قدرت اقناعی بیشتری دارند ؟

جواب: ص ۷۹

اقناع روشی است برای درونی کردن فرهنگ در وجود افراد هرچه قدرت اقناعی یک فرهنگ بیشتر باشد افراد کنش ها و اعمال خود را بیشتر متناسب با آن فرهنگ انجام می دهند فرهنگهایی که زمینه عقلانی و منطقی دارد و بر اساس فطرت انسانهاست از قدرت اقناعی بیشتری برخوردار است مانند فرهنگ اسلام .

۱۱- کنترل اجتماعی را تعریف کنید .

مجموعه فعالیت ها یی که برای پذیرش فرهنگ و انطباق دادن فرد با انتظارات جامعه انجام می گیرد ، کنترل اجتماعی می گویند.

۱۲- جامعه ای که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد با چه پیامدی روبه رو می شود؟

جواب: ص ۸۰

هرجهان اجتماعی که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد در معرض آسیب های بیشتری می شود - بازتولیدش با مشکل مواجه می شود - و دوام و بقای آن مورد تهدید قرار می گیرد.

۱۳- دو عنصر فرهنگی در جهان اسلام که در فرایند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد بنویسید سپس آثار و نتایج آن را بیان کنید

جواب: ص ۸۰

امر به معروف و نهی از منکر در جهان اسلام در فرایند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج دنیوی و معنوی است .

۱۴- روش ها و سطوح امر به معروف و نهی از منکر را بنویسید و سپس بنویسید توسط چه کسانی صورت می گیرد؟

جواب: ص ۸۰

امر به معروف دارای روش ها و سطوح مختلفی است برخی از روش های آن تبلیغی و اقناعی است و برخی روش های آن تشویقی و تنبیهی است در مواردی که ضرر مالی و جانی نداشته باشد وظیفه همگان است و در زمانی که ضرر مالی و جانی داشته باشد توسط نهادها و سازمانهای رسمی است.

گفتگو کنید: ص ۸۰

● جامعه برای حفظ سلامت عمومی به پزشکان نیازمند است . تحصیل در رشته پزشکی کاری دشوار است به نظر شما در جامعه برای جذب افراد به رشته پزشکی چه کارهایی انجام می شود؟ رشته پزشکی در کشور ما از این جهت چه وضعیتی دارد؟
جواب: ارزش گذاری و فراهم کردن امکانات آموزشی برای تخصص و فوق تخصص - معرفی افراد برتر به عنوان چهره های ماندگار

● برخی پزشکان ممکن است بر خلاف هنجارهای پذیرفته شده عمل کنند برخی کژروی های پزشکی را نام ببرید و شیوه های پیشگیری و کنترل آن را بیان کنید .

جواب: برخی کژروی ها : رشوه گیری - فروش اعضای بدن - انجام عمل غیر مجاز ، راههای پیشگیری از کژروی ها : تدوین قوانین مدون پزشکی و نظارت بر آن - لغو پروانه پزشکی - پرداخت دیه و

به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید :

۱- اولین و مهم ترین آشنایی فرد با جامعه ای که در آن متولد می شود کدام گزینه است .

الف) خانواده ب) خانواده و مدرسه ج) گروه های هم بازی د) رسانه های جمعی

۲- به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل گیری هویت اجتماعی افراد طی می شود ، می گویند .

الف) اقناع ب) جامعه پذیری ج) کنترل اجتماعی د) کژروی اجتماعی

۳- به کنش هایی که بر خلاف عقاید، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند مفهوم چیست؟

الف) جامعه پذیری ب) کنترل اجتماعی ج) کژروی اجتماعی د) اقناع

۴- با چه روشی می توان فرهنگ را در افراد درونی ساخت؟

الف) تشویق و پاداش ب) تنبیه و مجازات د) جامعه پذیری د) اقناع

۵- کدام فرهنگها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند؟

- الف) فرهنگ هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی دارند . و با فطرت آدمیان سازگار ترند .
 ب) فرهنگ های دنیوی و این جهانی
 ج) فرهنگ های اساطیری
 د) فرهنگ های مشرکانه

۶- کدام گزینه نادرست است .

- الف) شیوه غیر رسمی تشویق و تنبیه از طریق مدرسه ، خانواده و عموم افراد جامعه صورت می گیرد و آثار و نتایج عمیق تری دارد .
 ب) شیوه غیر رسمی تشویق و تنبیه از طریق خانواده ، همسالان و عموم افراد جامعه صورت می گیرد و آثار و نتایج عمیق تری دارد .
 ج) شیوه رسمی پاداش و مجازات ، بیشتر توسط سازمان ها و موسسات اجتماعی مانند : ادارات ، پلیس ، دادگاه و زندان صورت می گیرد .
 د) هر جهان اجتماعی ، کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند ، تنبیه و مجازات می کند .

۷- کنترل اجتماعی به چه منظور صورت می گیرد ؟

- الف) پیشگیری و کنترل کژروی های اجتماعی
 ب) پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه
 ج) ترویج و تبلیغ عقاید و ارزش های اجتماعی
 د) درونی شدن فرهنگ در افراد

۸- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارت های زیر را در خصوص امر به معروف و نهی از منکر مشخص کنید.

- ۱) تا زمانی که ضرر مالی و جانی نداشته باشد بر عهده همگان است.
 ۲) تا زمانی که ضرر مالی و جانی داشته باشد بر عهده سازمان های رسمی و حکومتی است
 ۳) سطوح امر به معروف و نهی از منکر یکسان است.
 ۴) در تمام موارد همگانی و به عهده همه افراد جامعه است.

الف) ص - غ - ص - غ ب) ص - غ - ص - ص ج) ص - ص - غ - غ د) غ - غ - ص - ص

۹- اگر هر جهان اجتماعی روش های مناسبی برای نداشته باشد در معرض آسیب های بیشتری قرار می گیرد؛
 با مشکل مواجه می شود و آن تهدید می شود .

- الف) جامعه پذیری - باز تولیدش - دوام و بقای ب) کنترل اجتماعی - باز تولیدش - دوام و بقای آن
 ج) اقناع - باز تولیدش - عقاید و ارزش های د) جامعه پذیری - باز تولیدش - عقاید و ارزش های

۱۰- دو عنصر فرهنگی که در جهان اسلام ، در فرایندهای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد کدام است ؟ و به چه روش هایی صورت می گیرد ؟

- الف) اقناع ، تنبیه و مجازات - تبلیغی ، تشویقی یا تنبیهی ب) تشویق و پاداش - اقناعی ، تشویق و تنبیه
 ج) امر به معروف و نهی از منکر - تبلیغی ، تشویقی یا تنبیهی د) امر به معروف و نهی از منکر - تشویق و پاداش

پاسخنامه سوالات چهار گزینه ای

شماره سوال	الف	ب	ج	د	شماره سوال	الف	ب	ج	د
۱	☒				۶	☒			
۲		☒			۷		☒		
۳			☒		۸			☒	
۴				☒	۹		☒		
۵	☒				۱۰			☒	

پایان درس نهم